

Nd.

481. Lög

um slysatryggingar.

(Afgreidd frá Nd. 7. maí).

1. gr.

Skylt er að tryggja gegn slysum samkvæmt ákvæðum þessara laga:

1. Sjómenn, þá er hjer greinir:
 - a. Farmenn og fiskimenn, er lögskráðir eru á íslensk skip.
 - b. Fiskimenn á vjelbátum og róðrabátum, er stunda fiskiveiðar 1 mánuð í senn á ári eða lengur.
2. Verkamenn og starfsmenn, sem vinna fyrir kaup í þeim atvinnugreinum, sem hjer eru taldar:
 - a. Ferming og afferming skipa og báta, svo og vöruhúsvinna og vöruflutningar í sambandí þar við.
 - b. Vinna í verksmiðjum og verkstæðum, þar með talið gas- og rafmagnsframleiðsla, vinna í sláturhúsum, námugróftur, enn fremur fiskverkun, isvinna og vinna við rafmagnsleiðslur, þar sem 5 manns eða fleiri vinna eða aflvjarlar eru notaðar að staðaldri.
 - c. Húsabyggingar, bæði smíði nýrra húsa og viðbætur og breytingar á eldri húsum, nema um venjuleg bæjarhús eða útihús í sveitum sje að ræða.
 - d. Vegagerð, brúargerð, hafnargerð, vitabyggingar, simalagningar og viðgerðir, svo og vinna við vatnsleiðslur og gasleiðslur. Enn fremur skulu trygðir hafnsögumenn, lögregluþjónar, tollþjónar, vitaverðir og starfsmenn við vita, sótarar, póstar og slökkvilið, ráðið að opinberri tilhlutun.

Það er skilyrði fyrir tryggingarskyldu þeirra, sem nefndir eru í 2. tölul., að starfið sje rekið annaðhvort fyrir reikning ríkis eða sveitarfjelags, eða þá

einstaklings eða fjelags, sem hefir það að atvinnu. Þó fellur þar undir smíði nýrra húsa og verulegar breytingar á eldri húsum, þótt það sje framkvæmt fyrir reikning manna, sem ekki hafa húsasmíði að atvinnu.

Tryggingin samkvæmt 2. tölul. nær ekki til skrifstofufólks, nema það taki einnig beinan þátt í verklegum störfum fyrirtækisins.

Atvinnurekendur, svo og ríki eða sveitarstjórn, er starfið er rekið fyrir þeirra reikning, bera ábyrgð á því, að þeir sjeu trygðir, sem tryggingarskyldir eru samkvæmt lögum þessum.

Ef ágreiningur verður um, hvort fyrirtæki sje tryggingarskylt, hver skuli skoðast sem atvinnurekandi eða hverjir falli undir trygginguna, skal Slysstryggingin skera úr því, en skjóta má þeim úrskurði til dómstólanna.

2. gr.

Trygginguna samkv. 1. gr. annast stofnun, sem nefnist »Slysstrygging ríkisins«. Er henni stjórnad af 3 mönnum, er stjórnarráðið skipar til 3 ára í senn. Hefir stjórnarráðið yfirumsjón með stjórn Slysstryggingarinnar, og greiðist kostnaðurinn við hana úr ríkissjóði. Til stjórnarkostnaðar telst eigi borgun til nefndar þeirrar og fulltrúa, sem ræðir um í 18. gr.

3. gr.

Þegar trygður maður slasast eða deyr af slysi við þann atvinnurekstur, sem hann er trygður í, veitir Slysstryggingin bætur samkvæmt eftirfarandi reglum.

Sjómenn eru trygðir fyrir slysum á sjó á vátryggingartímabilinu eða þegar þeir eru á landi, annaðhvort í þarfir útgerðarinnar eða fyrir sjálfa sig, í erindum, sem leiðir af starfi þeirra sem sjómanna.

4. gr.

Valdi slysið meiðslum, skal Slysstryggingin greiða þær bætur, sem hjer segir:

- a. Ef meiðslin valda sjúkleika lengur en 4 vikur, þá skal greiða þeim, er fyrir slysinu varð, dagpeninga eftir þann tíma og þangað til hann verður aftur vinnufær eða úrskurður er feldur um varanlega örorku eða maðurinn deyr, þó aldrei lengur en í 6 mánuði. Dagpeningar eru 5 kr. á dag; þó mega þeir aldrei fara fram úr $\frac{3}{4}$ af venjulegu dagkaupi eða tekjum mannsins við þá atvinnu, er hann hafði þegar slysið varð.
- b. Ef slysið hefir valdið varanlegri örorku, greiðast örorkubætur þeim, sem fyrir því varð. Fullar örorkubætur eru 4000 kr., og greiðast þær, ef sá, sem fyrir slysinu varð, að dómi læknis er algerlega ófær til nokkurrar vinnu þaðan í frá, en örorkubæturnar eru að því skapi lægri, sem minna skortir á, að hann sje til fulls vinnufær, og engar, ef minna skortir en að $\frac{1}{8}$ hluta.

5. gr.

Valdi slysið dauða innan eins árs frá því, að það bar að höndum, ber að greiða eftirlátnum vandamönnum dánarbætur 2000 kr.

Rjett til dánarbótanna hafa vandamenn í þeirri röð, sem hjer segir:

1. Ekkja hins látna, hafi þau gifst áður en slysið varð og þau verið samvistum, þegar það vildi til, eða hafi konan notið framfærslueyris frá manninum. Hafi þau eigi verið samvistum og konan eigi notið framfærslueyris frá manninum, er það á valdi Slysatryggingarinnar að skera úr, hvort hún skuli fá bæturnar að öllu eða nokkru leyti eða alls ekki.

Ef gift kona deyr af slysi, fær ekillinn bæturnar eftir sömu reglum sem ekkja.

2. Börn hins látna, skilgetin eða óskilgetin, hafi þau verið á hans framfæri þegar slysið varð. Sama gildir og um fósturbörn.
3. Foreldrar hins látna. Nú hefir að eins annað foreldri hans að nokkru eða öllu leyti á hendi framfærslu systkina hans í ómegð, og fær það þá allar dánarbæturnar, enda hafi hinn látni ekki dvalið á vegum hins foreldrisins nje veitt því fjárhagslegan stuðning með atvinnu sinni. Enn fremur fósturforeldrar, ef þeir voru á hans framfæri eða hann hefir verið til heimilis hjá þeim, þegar slysið varð.
4. Systkini hins látna, þau er að nokkru eða öllu leyti hafa verið á framfæri hans.

Heimilt er þó stjórn sjóðsins að víkja frá þessum reglum, ef sjerstaklega stendur á.

Hljóti ekkja eða ekill dánarbæturnar, skal að auki greiða 200 kr. fyrir hvert skilgetið barn innan 15 ára aldurs; enn fremur skal greiða óskilgetnum börnum innan sama aldurs 400 kr., er ekkja fær dánarbæturnar. Sje að eins um eftirlátin börn að ræða, ber hverju barni 200 kr. í viðbót. Þó skal engin viðbótarupphæð greidd, ef eitt barn fær dánarbæturnar.

Frá dánarbótum, sem greiddar skulu vandamönnum, skal draga þær örorkubætur, er greiddar hafa verið samkv. 4. gr. b.

6. gr.

Til þess að standast útgjöld Slysatryggingarinnar önnur en þau, sem nefnd eru í 2. gr., skulu þeir, er tryggingarskylda menn hafa í þjónustu sinni, greiða iðgjöld fyrir alla þá, sem þeim er skylt að tryggja, og má ekki færa iðgjöldin þeim, sem trygðir eru, til útgjalda.

Iðgjaldaupphæðina ber að miða við slysaþættuna. Eftir slysaþættunni skal skifta þeim atvinnufyrirtækjum, sem falla undir trygginguna, í flokka, og fyrir hvern flokk skal ákveðin sjerstök iðgjaldsupphæð fyrir hvern trygðan mann í þeim flokki, miðuð við timalengd (klukkustund, dag, viku, mánuð eða ár), og skal við ákvörðun iðgjaldanna hafa það fyrir augum, að þau samhlögð hrökkvi fyrir þeim bótum, sem Slysatryggingunni ber að greiða.

Um skiftinguna í áhættuflokka og iðgjaldagrundvöllinn fyrir hvern flokk skal ákveðið með reglugerð, er stjórnarráðið setur, og ber að endurskoða hana 5. hvert ár. Þó getur stjórnarráðið hvenær sem er, þegar ástæða þykir til, gert breytingu á skiftingunni í áhættuflokka og á iðgjöldunum, en slíkar breytingar koma ekki til framkvæmda fyr en með byrjun næsta almanaksárs á eftir.

Ef atvinnufyrirtæki nær yfir starfsemi, er fellur undir mismunandi áhættuflokka, reiknast iðgjöldin sjerstaklega fyrir hvern hluta fyrirtækisins eftir iðgjaldi þess áhættuflokks, sem það heyrir undir. Þó getur Slysatryggingin, ef erfitt er að halda þessu aðgreindu, ákveðið meðaliðgjald fyrir allt fyrirtækið eftir iðgjöldum þeirra áhættuflokka, sem það fellur undir.

7. gr.

Iðgjöld sjómanna, sem tryggðir eru samkvæmt 1. gr. 1, reiknast eftir vikum, sem sjómaðurinn er lögskráður fyrir eða ráðinn í skiprúm, og telst frá lögskráningardegi eða þeim degi, er hann kom í skiprúm.

Um leið og lögskráningin fer fram skal skráningarstjóri gera sjerstaka skrá yfir tryggingarskylda skipverja, hverja stöðu sem þeir hafa á skipinu. Útgerðarmaður greiðir skráningarstjóra iðgjöldin um leið og lögskráning fer fram.

Þegar formaður á vjelbát eða róðrabát (sbr. 1. gr. 1) hefir ráðið skipverja sina, skal hann jafnskjótt senda hreppstjóra eða bæjarfógeta (í Reykjavík lögreglustjóra), þar sem báturinn gengur, skrá yfir skipverjana ásamt iðgjaldi því, er greiða ber, en hreppstjóri sendir skrána og gjaldið til sýslumanns.

Útgerðarmenn vjelbáta minni en 5 lestir greiða að eins $\frac{4}{6}$ og útgerðarmenn róðrabáta $\frac{7}{10}$ af iðgjaldi því, sem ákveðið er fyrir þá, en það, sem á vantar fult iðgjald, greiðist úr rikissjóði.

Skráningarstjóri sendir Slysatryggingunni skrár þær, sem nefndar eru í 2. og 3. málsg. greinar þessarar. Hann skal og standa skil á iðgjöldunum samkvæmt nánari fyrirmælum stjórnarráðsins.

8. gr.

Nú forfallast slysathygður skipverji, og gengur ótrygður maður í skiprúm hans; skal þá skylt að tryggja þann skipverja, svo sem að framan greinir, meðan hann er í því skiprúmi, þó aldrei skemur en eina viku.

Útgerðarmaður eða formaður róðrabáts getur trygt ákveðna tölu skipverja, ef sjerstakar ástæður gera þess þörf.

Útgerðarmaður eða skipstjóri tilkynnir tafarlaust skráningarstjóra eða hreppstjóra mannaskiftin, og ábyrgist útgerðarmaður iðgjaldagreiðslu.

9. gr.

Sjerhver forráðamaður atvinnufyrirtækis eða starfrækslu, sem nefnd er í 1. gr. 2., skal, þegar lög þessi ganga í gildi, eða þegar fyrirtækið tekur til starfa, senda hreppstjóra eða bæjarfógeta (í Reykjavík lögreglustjóra) tvírtaða tilkynningu samkvæmt fyrirmynd, er Slysatryggingin gerir, með öllum þeim upplýsingum, sem nauðsynlegar eru til þess að ákveða iðgjaldagreiðslu þess. Sömuleiðis skal senda tilkynningu, ef fyrirtækið verður fyrir verulegum breytingum, er máli geta skift að því er trygginguna snertir. Hreppstjóri sendir lögreglustjóra tilkynningar þessar, en lögreglustjórar gera samkvæmt þeim skrá um öll tryggingarskyld fyrirtæki, en annað eintak tilkynninganna senda þeir Slysatryggingunni. Verkamenn skoðast tryggðir frá þeim

tíma, er lögin ganga í gildi eða fyrirtækið byrjar, hvort sem það hefir verið tilkynt eða ekki.

Forráðamönnum fyrirtækis eða starfrækslu, er getur í 1. gr. 2., skal skylt að halda vinnuskrár á þann hátt, sem Slysatryggingin mælir fyrir um. Samrit af skráum þessum sendist hreppstjóra eða lögreglustjóra, og miðast iðgjöldin við þær, en lögreglustjóri sjer um innheimtu iðgjaldanna og stendur skil á þeim, eftir nánari fyrirælum stjórnarráðsins. Lögreglustjóri getur, ef honum þykir ástæða til eða Slysatryggingin óskar þess, látið rannsaka vinnuskrár og bækur fyrirtækisins til þess að fullvissa sig um, hvað fyrirtækinu beri að greiða í iðgjöld.

10. gr.

Iðgjöld samkvæmt 7., 8. og 9. gr. má taka lögtaki.

Lögreglustjóra ber í innheimtulaun 3% af skipum, sem skráð er á, og 6% af róðrar- og vjelbátum, sem eru minni en 12 lestir. Af iðgjöldum samkvæmt 9. gr. greiðast 6% í innheimtulaun. Þar, sem hreppstjóri hefir innheimtuna á hendi, gengur helmingur innheimtulaunanna til hans.

11. gr.

Nú er vanrækt að greiða iðgjöld samkvæmt 7., 8. og 9. gr. fyrir tryggingarskylda menn, og skulu þeir þó jafnt fyrir það teljast slysatrygðir samkvæmt lögum þessum, en hlutaðeigandi atvinnurekandi skal skyldur að greiða Slysatryggingunni tvöföld iðgjöld þau, sem vangoldin eru, og sæti auk þess sektum.

12. gr.

Pegar slys ber að höndum, sem ætla má, að greiða beri bætur fyrir samkvæmt lögum þessum, skal forráðamaður fyrirtækisins senda svo fljótt sem auðið er lögreglustjóra, eða hreppstjóra áleiðis til lögreglustjóra, tilkynningu um slysið í því formi, sem Slysatryggingin skipar fyrir um. Ef lögreglustjóri álitur, að slysið veiti rjett til bóta frá Slysatryggingunni, sendir hann tilkynninguna áfram til Slysatryggingarinnar, ásamt öðrum nauðsynlegum upplýsingum. Getur lögreglustjóri, ef honum þykir ástæða til eða Slysatryggingin óskar þess, haldið próf í málinu.

Ef sá, sem átti að tilkynna slys, hefir vanrækt það, skal það eigi vera því til fyrirstöðu, að sá, sem fyrir slysi varð, eða eftirlátnir vandamenn hans, geti gert kröfu til bóta, ef það er gert áður en ár er liðið frá því að slysið varð.

13. gr.

Undir eins og Slysatryggingunni hafa borist nægar upplýsingar um slys og annað, sem til greina kemur við ákvörðun bóta, úrskurðar hún, hvort bætur skuli greiða samkvæmt lögum þessum og ákveður bæturnar. Ef um meiðsl er að ræða, eru bæturnar fyrst ákveðnar til bráðabirgða (dagpeningar), þar til lækningu er lokið og maðurinn getur farið að stunda vinnu sína aftur, eða sjá má, hve mikið hann hefir mist af vinnuafli sínu. Eru þá örorkubætur ákveðnar.

14. gr.

Óheimilt er að framselja eða veðsetja skaðabótakröfur samkvæmt lögum þessum, og enginn skuldheimtumaður í dánarbúi eða þrotabúi hefir rjett til að skerða neitt þær bætur, sem greiddar eru samkvæmt lögnum, nje leggja á þær löghald eða gera í þeim fjárnám eða lögtak.

15. gr.

Eigandi tryggingarskylds fyrirtækis má tryggja sjálfan sig, ef hann óskar þess, með verkamönnum sínum og með sömu skilmálum. Ennfremur getur hann krafist þess, að aðrir þeir, sem starfa við fyrirtækið, en eru eigi tryggingarskyldir, sjeu látnir falla undir trygginguna.

16. gr.

Þeir, sem stunda fiskiveiðar á róðrabátum, en eru ekki tryggingarskyldir samkvæmt lögnum, hafa rjett til þess að tryggja sig í Slysafryggingunni á sama hátt sem tryggingarskyldir sjómenn, gegn hálfu iðgjaldi fyrir hverja viku, og greiðist þá hinn helmingurinn úr rikissjóði.

17. gr.

Þeir, sem stunda einhverja þá atvinnu, er nefnd er í 1. gr. 2., en ekki eru tryggingarskyldir, hafa rjett til að tryggja verkamenn sína og einnig sjálfa sig gegn slysum hjá Slysafryggingunni, með sömu kjörum sem tryggingarskyld fyrirtæki sömu tegundar. Ef vafi er á, til hvaða áhættuflokks slíkt fyrirtæki skuli telja, sker Slysafryggingin úr því.

18. gr.

Heimilt er atvinnurekendum að skipa 5 manna nefnd til þess að gæta hagsmuna sinna við skiftingu í áhættuflokka og ákvörðun iðgjalda. Í nefndinni eiga sæti: einn fulltrúi fyrir gufuskipaútgerð, sem Fjelag íslenskra botnvörpuskipaeigenda skipar, tveir fyrir mótorbáta- og róðrabátaútgerð, sem Fiskifjelag Íslands skipar, einn fyrir skipaafgreiðslu og hafnarvinnu, sem Verslunarráð Íslands skipar, og einn fyrir verksmiðjuiðnað, sem Iðnaðarmanafjelag Reykjavíkur skipar. Ef stofnaður verður almennur fjelagsskapur meðal atvinnurekenda í mótorbáta- og róðrabátaútgerð, skipaafgreiðslu og verksmiðjuiðnaði, fellur kosning fulltrúa þessara atvinnugreina undir hann. Nefnd þessi getur gert tillögur um skiftingu í áhættuflokka og um iðgjalda-greiðslu, og er skylt að leita álits hennar áður en ákvörðun er tekin um þau efni. Ennfremur hefir nefndin rjett til að velja einn mann til þess að fylgjast með stjórn og rekstri Slysafryggingarinnar. Sama rjett hefir og Alþýðusamband Íslands. Báðir þessir menn hafa aðgang að öllum skjölum Slysafryggingarinnar, og er stjórn hennar skylt að veita þeim allar upplýsingar, sem þeir óska, viðvikjandi framkvæmd tryggingarinnar, enda er þeim heimilt að mæta á stjórnarfundum.

19. gr.

Ríkissjóður ábyrgist, að Slysatryggingin standi í skilum. Þær fjárhæðir, er ríkissjóður kynni að greiða samkvæmt þessu, skulu endurgoldnar ríkissjóði jafnskjótt sem Slysatryggingin verður þess megnug.

20. gr.

Slysatrygging ríkisins tekur við eiguum og skuldbindingum Slysatryggingarsjóðs sjómanna. Að öðru leyti eru lög nr. 32, 27. júní 1921, úr gildi numin.

21. gr.

Stjórnarráðið setur nánari reglur um framkvæmd laga þessara, að fengnum tillögum stjórnar Slysatryggingarinnar og þeirra 2 fulltrúa, er um getur í 18. gr., ef útnefndir hafa verið.

Í reglum þessum má undanþiggja tryggingarskyldu smáfelda starfsemi, sjerstaklega utan kaupstaða og kauptúna, eftir því sem til hagar og þörf krefur.

22. gr.

Brot gegn lögum þessum varða 50—1000 kr. sektum, sem renna til Slysatryggingarinnar. Með mál út af brotum þessum skal farið sem almenn lögreglumál.

23. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1926.